

ZDRAVOTNÝ DOZOR – rescueASSISTANCE POZNÁMKY

PRÁVNE PREDPISY

Legislatíva zdravotníckeho zabezpečenia hromadných podujatí a legislatíva zabezpečenia ochrany pred požiarmi na hromadných podujatiach stanovuje:

- ❖ Organizátor podujatia má za povinnosť v zmysle Zákona NR SR č. 479/2008 Z. z. vypracovať opatrenia na ochranu zdravia účastníkov, ktoré zverejní.
- ❖ Organizátor podujatia je povinný určiť hlavného organizátora, ktorý má spolupracovať s inými orgánmi v zmysle Zákona NR SR č. 314 Z. z. a zákona NR SR č. 576/2004 Z. z.
- ❖ Organizátor podujatia je povinný podľa Smernice MZ SR č. SZS 4851/1996 vo Vestníku 3-4/1997 o odbornom usmerňovaní zdravotnej starostlivosti, zabezpečiť nad 1000 ľudí zdravotníka, nad 2000 ľudí lekára a nad 5000 ľudí záchrannú službu.

ŠPORTOVÉ PODUJATIA

Zákon č. 1/2014 Z.z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (5) Pri organizovaní podujatia v športovom zariadení, na ktorom sa predpokladá účasť 4 000 a viac divákov, musia byť zriadené vo vnútornom priestore športového zariadenia najmenej dve miesta zdravotníckej pomoci so zdravotníckym pracovníkom. Pri ostatných podujatiach musí byť zriadené najmenej jedno miesto zdravotníckej pomoci so zdravotníckym pracovníkom alebo osobou, ktorá získala potvrdenie o absolvovaní akreditovaného kurzu prvej pomoci. Na účely tohto zákona sa rozumie a) podujatím súťaž, stretnutie, turnaj, preteky, turistické podujatie alebo iné podujatie spojené s pohybovo-rekreačnou aktivitou fyzických osôb v oblasti telesnej kultúry, b) medzinárodným podujatím podujatie, na ktorom sú zúčastnené družstvá alebo viacerí športovci z rôznych štátov; za medzinárodné podujatie sa nepovažuje podujatie, v ktorom športovci so štátnou príslušnosťou iného štátu súťažia za športové kluby so sídlom na území Slovenskej republiky alebo podujatie, ktoré národný športový zväz označil ako domáce podujatie, c) rizikovým podujatím podujatie označené za rizikové organizátorom podujatia, športovým zväzom, obcou alebo Policajným zborom z dôvodu hrozby narušenia verejného poriadku alebo ohrozenia bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia, d) podujatím s osobitným režimom 1. futbalové stretnutie alebo hokejové stretnutie dvoch najvyšších súťaží v kategórii dospelých alebo posledné štyri kolá pohárových súťaží vo futbale a hokeji v kategórii dospelých, 2. podujatie, na ktorom sa predpokladá účasť 4 000 a viac divákov, alebo 3. podujatie, na ktorom sa predpokladá viac ako 90 % obsadenia zariadenia s kapacitou 2 000 a viac divákov, e) miestom konania podujatia miesto určené organizátorom podujatia v oznámení podľa § 4 ods. 3 písm. d), f) časom konania podujatia čas, od ktorého organizátor podujatia umožní divákovi vstup na miesto konania podujatia do času opustenia miesta konania podujatia všetkými divákmi; ak sa podujatie koná mimo športového zariadenia, do času ukončenia podujatia organizátorom podujatia, g) športovým zariadením pozemok, vyznačený turistický chodník, stavba, vodná plocha alebo ich súbor a príslušné priestory, ktoré slúžia výhradne alebo prevažne na konanie podujatí, h) športoviskom priestor, ktorý je podľa športových pravidiel alebo organizátorom podujatia určený na výkon športovej činnosti, i) účastníkom podujatia fyzická osoba, ktorá sa z dôvodu konania podujatia zdržiava na mieste konania podujatia alebo v jeho blízkosti, premiestňuje sa k miestu konania podujatia alebo odchádza z miesta konania podujatia, najmä 1. divák, 2. osoba, ktorá sa na podujatí zúčastňuje v súvislosti s výkonom športovej činnosti, 3. osoba, ktorá sa na podujatí zúčastňuje v súvislosti s organizovaním podujatia, j) rizikovým účastníkom podujatia fyzická osoba, u ktorej je predpoklad, že môže v súvislosti s účasťou na podujatí svojim správaním alebo konaním narušiť verejný poriadok, ohroziť bezpečnosť, zdravie, majetok alebo životné prostredie alebo narušiť pokojný priebeh podujatia, najmä fyzická osoba, ktorá je evidovaná v informačnom systéme o bezpečnosti na športových podujatiach podľa § 22 ods. 2.

ZOTAVOVACIE PODUJATIA

Vyhláška č. 526/2007 Z. z. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia V PARAGRAFE § 25 definuje: (1) Zotavovacie podujatie je organizovaný pobyt najmenej piatich detí a mládeže do 18 rokov veku na čas dlhší ako štyri dni, ktorého účelom je rekreácia detí a mládeže, posilnenie ich zdravia a zvýšenie ich telesnej zdatnosti.

(2) Fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré organizujú zotavovacie podujatia (ďalej len „organizátor zotavovacieho podujatia“), sú povinné

a) požiadať písomne najmenej 30 dní pred začiatkom konania zotavovacieho podujatia regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta zotavovacieho podujatia, prípadne podľa miesta jeho začiatku, ak ide o putovné zotavovacie podujatie, o posúdenie zotavovacieho podujatia,

b) organizovať zotavovacie podujatie tak, aby plnilo výchovné poslanie a posilňovalo zdravie detí a pri jeho organizovaní prihliadať na vek a zdravotný stav detí a charakter zotavovacieho podujatia, c) zabezpečiť, aby zotavovacie podujatie sa uskutočnilo len v zariadeniach, ktoré spĺňajú požiadavky na umiestnenie, funkčné členenie, priestorové usporiadanie, ubytovanie, stravovanie a na prevádzku zariadení pre zotavovacie podujatia,

d) zabezpečiť, aby dieťa zúčastnené na zotavovacom podujatí spĺňalo požiadavky zdravotnej spôsobilosti,

e) zabezpečiť, aby na zotavovacom podujatí pracovali iba osoby zdravotne spôsobilé a odborne spôsobilé,

f) dodržiavať denný režim, ktorý zohľadňuje vek a zdravotný stav detí,

g) zabezpečiť stravovanie detí s prihliadnutím na ich vek, zdravotný stav a fyzickú záťaž a aby podávaná strava bola zdravotne neškodná a výživovo hodnotná,

h) zabezpečiť zdravotnú starostlivosť na zotavovacom podujatí odborne spôsobilými osobami, najmenej jednou na 130 detí,

i) zabezpečiť lekárničku prvej pomoci,

j) zabezpečiť starostlivosť lekára dostupného z miesta konania zotavovacieho podujatia a písomne mu oznámiť miesto a čas konania zotavovacieho podujatia,

k) zabezpečiť poučenie osôb na zotavovacom podujatí o predchádzaní ochoreniam a iným poruchám zdravia, ak takéto poučenie doposiaľ neabsolvovali,

l) informovať zástupcu dieťaťa o ochorení alebo inej poruche zdravia dieťaťa na podujatí a o prípadnom kontakte s prenosným ochorením,

m) viesť dokumentáciu o zotavovacom podujatí a uchovávať ju šesť mesiacov od skončenia zotavovacieho podujatia.

DEFINÍCIE

- ❖ Zákon NR SR č. 479/2008 definuje športové hromadné podujatia ako súťaže, stretnutia, zápasy, turnaje a iné stretnutia spojené s aktivitou v oblasti telesnej kultúry prístupné verejnosti. Uvedený spôsob rozdelenia vplýva na najviac predpokladaný charakter postihnutia zdravia a z toho vyplývajúce potrebný zabezpečujúci personál a materiálne – technické vybavenie

ROZDELENIE

Hromadné podujatia z hľadiska zdravotníckeho zabezpečenia možno rozdeliť :

- Podľa zamerania na 2 druhy kultúrno-spoločenské (napr. koncerty, festivaly, demonštrácie, oslavy, firemné dni, náboženské zhromaždenia) a športové (tréningy a zápasy, súťaže, auto-moto/cyklo preteky, behy)
- Podľa miesta udalosti a to v uzatvorených priestoroch alebo na voľnej ploche
- Podľa počtu účastníkov Medzi účastníkov podujatia vždy počítame aj organizačný štáb a všetok prítomný personál. Je možné počet zaukrúhliť. Počet účastníkov definujeme počtom predaných vstupeniek alebo na otvorenej ploche je potrebné urobiť výpočet Fermiho metódou - ako súčin počtu účastníkov na jednotku plochy.

RIZIKO

Každé hromadné podujatie prináša aj riziko postihnutia zdravia účastníkov. Štatistiky z množstva športových podujatí hovoria o výskyte zdravotných problémov od 0,12 do 17 na 1000 divákov a zastavenia krvného obehu od 0,3 do 4 na 1 000 000 účastníkov. Ide o riziko postihnutia zdravia nie len účastníkov hromadného podujatia, ale aj organizačný štáb a účinkujúcich resp. športovcov. Riziká postihnutia zdravia sú od druhu hromadného podujatia:

- závislé - vyplývajú z charakteru podujatia, pričom na niektorých môže byť vyššie riziko, ako na iných (športové úrazy, intoxikácia alkohol, bitky, kolapsy, topenie)
- čiastočne nezávislé od charakteru podujatia - predstavujú náhle zhoršenie zdravotného stavu účastníkov nezávislé od druhu hromadného podujatia (infarkt, epileptický záchvat, anafylaktická reakcia) a teda nie je možné úplne preukázať súvislosť medzi vznikom týchto ochorení a druhom podujatia ale na druhej strane zase môže byť určitá spojitosť s druhom hromadného podujatia a vyvolávajúcou príčinou.
- nezávislé – sú tzv. vonkajšie vplyvy ako sú poveternostné podmienky alebo prírodné úkazy (náhla zmena počasia, búrka s nárazovým vetrom a bleskami, slnečné počasia môže prispieť k dehydratácii, následným kolapsom a tiež spôsobiť úpal). Podujatia na otvorených priestranstvách sú z poveternostných dôvodov rizikovejšie ako v uzatvorených objektoch.

ASISTENČNÁ SLUŽBA = ZDRAVOTNÝ DOZOR

- Asistenčná zdravotná služba je prítomnosť zabezpečujúceho personálu a v prípade potreby poskytnutie prvej pomoci pri úraze alebo náhlom ochorení, pomocou personálneho a materiálneho – technického vybavenia v priestoroch konania hromadného podujatia, v prípade potreby aj privolanie ďalšej pomoci prostredníctvom tiesňovej linky 155.
- Výkon asistenčnej zdravotnej služby pri zdravotníckom zabezpečovaní hromadných podujatí nie je na Slovensku preplácaný z verejného zdravotného poistenia. Je vecou dohody medzi poskytovateľom tejto služby a objednávateľom, akým spôsobom bude služba uhradená. Najčastejšie je dohodnutá paušálna platba bez ohľadu na počet ošetrovaných pacientov a spotrebovaný materiál.
- Asistenčná zdravotná služba je na Slovensku poskytovaná fyzickými a právnickými osobami, občianskymi združeniami a organizáciami. Keďže asistenčná zdravotná služba nepatrí pod zdravotnícke zariadenie (zákon NR SR č. 578/2004 Z. z.) a teda. Na výkon činnosti asistenčnej zdravotnej služby nie je teda potrebná žiadna odborná spôsobilosť, ani odborný garant poskytovateľa tak, ako je to u poskytovateľov záchranej zdravotnej služby. Osobitným prípadom je zdravotnícke zabezpečenie hromadného podujatia zamestnancom organizátora na základe pracovne – právneho vzťahu.

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

- Zabezpečujúci personál musí mať odbornú spôsobilosť v zmysle Nariadenia vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností.
- Pred každým hromadným podujatím sa musí určiť, aký rozsah poskytovanej starostlivosti bude usporiadateľ vyžadovať, či to bude iba poskytovanie prvej pomoci, alebo zdravotnícke ošetrovanie s následným transportom do zdravotníckych zariadení, alebo lekárska pomoc, alebo kombinácie viacerých druhov pomoci. Podľa uvedeného budú požiadavky na zabezpečujúci personál.
- Zabezpečujúci personál rozdeľujeme na nezdravotníckych a zdravotníckych pracovníkov. Nezdravotnícky pracovník je laik školený v poskytovaní prvej pomoci tzv. first responder, vodiči dopravnej zdravotnej služby a ambulancie RZP/RLP bez vzdelania v odbore zdravotnícky záchranár. Zdravotnícki pracovníci sú lekár, sestra, asistent a zdravotnícky záchranár (zákon NR SR č. 578/2004 Z. z.). Títo zdravotnícki pracovníci vykonávajú asistenčnú zdravotnú službu samostatne alebo ako členovia posádok RZP alebo RLP.
- Zabezpečujúci personál musí byť ľahko odlišiteľný od účastníkov hromadného podujatia, čo zabezpečí uniforma.

MATERIÁLNO-TECHNICKÉ VYBAVENIE

Potrebné materiálo-technické vybavenie na zdravotnícke zabezpečenie hromadných podujatí vychádza z charakteru podujatia a požiadaviek na zabezpečujúci personál, prihliadajúc na ich kompetencie v zmysle vyhlášky č. 334/2010 Z. z. Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 9.7.2010, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach v znení neskorších predpisov.

- Základným vybavením na poskytovanie prvej pomoci predstavuje lekárnica, vybavená podľa rozsahu kompetencií personálu. Zdravotnícki pracovníci môžu mať vybavenie ako posádky rýchlej zdravotníckej pomoci (RZP) alebo rýchlej lekárskej pomoci (RLP) podľa výnosu MZ SR č. 10548/2009 Z. z. a zákona č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe.
- Odporúča sa automatický externý defibrilátor (AED).
- Ak to vyžaduje charakter podujatia aj imobilizačná a transportná technika (vrámci kompetencií)
- Vozidlá zaradujeme k materiálo-technickému zabezpečeniu. Podľa druhu podujatia ide o osobné vozidlá, sanitné vozidlá (RZP/RLP, DZS), terénne vozidlá, iné - štvorkolka, snežný skúter, čln.

PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE

- Pod priestorovým vybavením sa na účely zdravotníckeho zabezpečenia hromadných podujatí rozumie priestor určený alebo vyhradený pre zabezpečujúci personál. Tento priestor slúži aj ako stanovisko asistenčnej zdravotnej služby - teda miesto, kde nájde účastník hromadného podujatia v prípade vzniku náhleho ochorenia alebo úrazu potrebnú pomoc, slúži na vyšetrenie, ošetrovanie a zhromažďovanie zranených a zabezpečenie ich intimity.
- Môže byť tvorené samostatnou označenou miestnosťou, stanom, vozidlom. Priestorové vybavenie poskytuje aj zázemie zabezpečujúcemu personálu – ochranu pred poveternostnými podmienkami, hlukom, v prípade dlho trvajúcich podujatí aj na oddych, s možnosťou stravovania
- Podľa veľkosti plochy hromadného podujatia sa odporúča zriadenie viacerých stanovísk pomoci.
- Každé stanovisko musí byť ľahko prístupné nosidlami, prípadne aj vozidlom ambulancie záchranej zdravotnej služby, musí byť zreteľne označené, pokryté minimálne signálom mobilných operátorov, alebo pri použití rádiového komunikácie takýmto signálom.

- Zabezpečujúci personál môže pôsobiť aj ako mobilný tím, bez pevne určeného stanoviska, ktorý zabezpečuje poskytovanie prvej pomoci a znášanie postihnutých napríklad do stanu/ošetrovne.
- Zákon NR SR 479/2008 ustanovuje, že na verejných športových podujatiach na štadiónoch s kapacitou nad 10 000 účastníkov je potrebné zriadiť miesta zdravotníckej pomoci samostatne pre každý sektor s napojením na komunikáciu mimo miesta podujatia. Počas rizikových futbalových zápasov nad 4000 divákov musia byť vytvorené dve miesta zdravotníckej pomoci, pri ostatných jedno miesto zdravotníckej pomoci.

DOKUMENTÁCIA

Súčasťou výkonu asistenčnej zdravotnej služby pri zdravotníckom zabezpečení hromadného podujatia je aj vedenie dokumentácie. Výhodou vedenia dokumentácie – záznamu o počte ošetrení je, že môže slúžiť do budúcnosti na predpovedanie možnosti vzniku poškodenia zdravia a v niektorých krajinách je povinné. Každého ošetreného je potrebné zapísať do dokumentácie s potrebnými údajmi. Nakoľko ide o špecifickú formu poskytovania zdravotnej starostlivosti, používa sa vlastná dokumentácia organizácie, ktorá zabezpečuje asistenčnú zdravotnú službu alebo v prípade, že ide o poskytovateľa asistenčnej zdravotnej služby, ktorý je súčasne aj poskytovateľom záchranej zdravotnej služby aj štandardná dokumentácia vo forme záznamu o hodnotení zdravotného stavu osoby, ktorý je definovaný vo výnose Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 11.3.2009 č.10548/2009-OL, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe.

ZDRAVOTNÍCKE ZABEZPEČENIE HROMADNÝCH PODUJATÍ

Priebeh zdravotníckeho zabezpečenia hromadných podujatí spočíva v plánovaní/príprave zabezpečenia, príchodu asistenčnej zdravotnej služby na stanovištia, rekognoskácii priestoru výkone služby a bilancii zásahov. Príprava zabezpečenia vychádza zo získania prvotných informácií od zhodnotenia rizík s prihliadnutím na charakter podujatia, odhadovaného počtu účastníkov a prehliadky priestorov, v ktorých bude hromadné podujatie prebiehať. V nasledujúcom kroku musí byť určené koľko akého zabezpečujúceho personálu sa podujatia zúčastní, aké budú mať vybavenie, akú pomoc budú poskytovať, kde budú mať stanoviská, aké budú odsunové trasy a prípadne aj chránené miesto na pristátie vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby. Následne usporiadateľ uzatvorí zmluvu, alebo vystaví objednávku poskytovateľovi asistenčnej zdravotnej služby. Dohodne sa zabezpečenie komunikácie medzi zabezpečujúcim personálom, prípadne aj ostatnými zúčastnenými zložkami prostredníctvom rádiostanícií, alebo mobilných telefónov. Poskytovateľ asistenčnej zdravotnej služby určí, kto zo zabezpečujúceho personálu bude vedúcim. V prípade dlhšie trvajúcich akcií je potrebné riešiť vystriedanie personálu.

SPOLUPRÁCA

Počas zdravotníckeho zabezpečenia hromadných podujatí je pre zabezpečujúci personál okrem zdravotníckej stránky dôležitá aj spolupráca/koordinácia s ostatnými zložkami, čo v praxi znamená súčinnosť s usporiadateľskou službou, protipožiarnou asistenčnou hliadkou, bezpečnostnou službou a políciou (Zákon NR SR 479/2008 Z. z.). Spojenie na operačné stredisko záchranej zdravotnej služby má byť samozrejmosťou. Usporiadateľská služba je nápomocná pri transporte zranených, sprievode k zraneným vytváraní koridorov, vymedzení priestoru pre zabezpečujúci personál alebo vozidlo ambulancie a informovaní účastníkov. Bezpečnostná služba a polícia majú v náplni práce zabezpečenie verejného poriadku, zabráneniu vzniku násilností, ochranu verejného a súkromného majetku, parkovanie vozidiel, môžu pomôcť s identifikáciou zranených a v prípade potreby ochranu zabezpečujúceho personálu. Protipožiarna asistenčná hliadka môže byť využitá na zabezpečenie prostredia v prípade že dôjde k požiaru, úniku nebezpečných látok, narušeniu statiky objektov, vykonáva evakuáciu účastníkov prostredníctvom únikových ciest a tiež pôsobí preventívne.